

42/2011

BUDAPEST FŐVÁROS XVI. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT
ALPOLGÁRMESTERE

Tárgy: Javaslat testvér-települési
kapcsolat kialakítására
Zápszony kárpátaljai
településsel.

Tisztelt Képviselő-testület!

Önkormányzatunk a 778/2004. (XII.14.) Kt. határozatában egyhangú szavazással (1.. számú melléklet) kifejezte azon szándékát, hogy a határon túli magyar lakta területeken testvér-települési kapcsolatokat kíván kialakítani.

Az elmúlt években három határon túli, magyar lakta településsel alakítottunk ki testvér-települési kapcsolatot: 2005-ben Pozsonypüspöki felvidéki, 2008-ban Érmihályfalva erdélyi és Kishegyes vajdasági településekkel. Mindhárom településsel számos közös kulturális és sport programot tudtunk szervezni az elmúlt évek során, testvér-településeink minden évben részt vettek vendégként a kerületi Kertvárosi Vigasságok programsorozaton, ahol már több alkalommal mutathatták be településük lakosainak főzőtudományát, tánctehetségét vagy éppen futball-tudását. Természetesen az elmúlt években kerületünk is eleget tett számos testvér-települési meghívásnak, felkérésnek, így minden évben részt vettünk Pozsonypüspökiben a szeptemberi jótekonysági főzéseken, Érmihályfalván a Nyíló Akác Ünnepe, Kishegyesen a Dombos Festen, továbbá számos testvér-települési rendezvényre biztosítottunk kerületi fellépőket is. Természetesen fontos szempont a határon túli, magyar lakta települések lehetőségeinkhez mért támogatása is, így támogatást nyújtottunk a felvidéki beiskolázási programhoz, segítséget nyújtottunk a kishegyesi és az érmihályfalvai általános iskolák felújításához. Fontosnak tartjuk, hogy mind Érmihályfalva, mind Kishegyes esetében tudtunk a testvér-településünk általános iskolásai számára segíteni abban, hogy egy-egy utazás alkalmával megismerjék az anyaországot.

A határon túli magyarlakta területek közül Kárpátalján nincs még kerületünknek testvér-települése, ezért nagy örömünkre szolgált, hogy Zápszony község polgármestere testvér-települési kapcsolat kialakításának szándékával kereste meg kerületünket.

Zápszony község a Beregszászi-járásban, a magyar határhoz közel fekvő település. A község történetének rövid összefoglalója jelen előterjesztés mellékletét képezi (2. számú melléklet). A kapcsolat kialakításának reményében 2011. február 2. napján a település polgármestere és a konzul vendégül látott minket a községben. Lehetőségünk nyílt körbejárni a települést, megismertük a helyi Polgármesteri Hivatal dolgozóit, a helyi iskola igazgatónőjét, megnézhattuk a kultúrházat és beszélgethettünk a jövőbeni együttműködés lehetőségeiről.

Zápszony település részéről egyértelmű szándék mutatkozik a testvér-települési kapcsolat létrehozására.

A testvér-települési kapcsolatot szabályozó, annak keretét adó megállapodás jelen előterjesztés része (3. számú melléklet), melyet Zápszony község önkormányzatának jóvá kell hagynia, ezt követően a megállapodás a Felek által aláírható.

Az előterjesztésben foglaltak áttekintését követően kérem a Képviselő-testület, hogy támogassa a testvér-települési kapcsolat kialakítását a kárpátaljai Zápszony településsel.

Határozati javaslat:

Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzatának Képviselő-testülete kinyilvánítja azon szándékát, hogy a kárpátaljai Zápszony településsel testvér-települési kapcsolatot kíván létesíteni.

A képviselő-testület felkéri a polgármestert, hogy a testvér-települési kapcsolatot szabályozó mellékelt megállapodást a település polgármesterével írja alá.

Határidő: 2011.03.31.

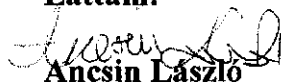
Felelős: Kovács Péter polgármester

(Elfogadása a 16/2007 (V.29.) számú rendelet (SzMSz) 17§ (2) g) pontja alapján minősített szótöbbséget igényel)

Budapest, 2011. február 16.

Kovács Raymund
alpolgármester

Láttam:

Ancsin László
jegyző

Mellékletek:

1. számú melléklet: 778/2004.(XII.14.) Kt. határozat
2. számú melléklet: a község rövid története
3. számú melléklet: megállapodás

1. nemi
mellett

HATÁROZAT:

778/2004. (XII. 14.) Kt.

A Képviselő-testület kinyilvánítja azon szándékát, hogy a határon túli magyar lakta területeken testvértelepülési együttműködést kíván létrehozni. Felkéri a polgármestert, hogy a szükséges intézkedéseket tegye meg.

Határidő: azonnal

Felelős: dr. Szabó Lajos Mátyás polgármester

(26 igen, 0 nem, 0 tartózkodás)

Zápszony község története

Zápszony magyar falu a Kárpátok alján, a Beregszászi járásban, 22 km-re a járási központtól.. Határa változatos, nagy része sík, lapályos terület, másik része dombos. A település a Zápszonyi-hegy északi lejtőjén létesült.

„Hajdan Zapszol, Zápszoj, Szabszol, Sabazoly és Zabszon-nak is iratott s hasonló nevű nemes családnak szolgált ősi fészkeül, mely a XVI. századig virágzott, a midőn nyoma eltűnt.” (Lehoczky Tivadar) A XIV. és a XV. században a Szécsi és Jakcsi családok is birtokolták.1552-ben Lónyai Péter és Büdi Mihály a birtokosai.

Először 1271-ben említik egy határjárási okmányban, mint királyi helységet. 1318-ban a munkácsi vár tartozéka. Nevének eredete a Földrajzi nevek etimológiai szótára szerint a Szernye folyó bal oldali mellékfolyójára vezethető vissza, amely mellett települt. Az itt élő emberek földműveléssel és állattenyésztéssel, valamint szőlőtermesztéssel foglalkoztak.

Ezt a vidéket a reformáció tanítása igen korán elérte, bizonyára Beregszász közelsége miatt, ahol már az 1550-es években hirdetni kezdték az új hitet, az 1552. évi beregszászi zsinat pedig már a reformációhoz csatlakozott egyházak és lelkészek viszonyát rendezi. A református anyagyülekezet Zápszonyban 1639-től datálódik (korábban, a reformáció kezdetéig az Egri Püspökséghez tartozott). Anyakönyvét 1779-től vezetik. 1798-ban kezdték meg a falu központjában a kőtemplom építését, amely ma is áll. Ezelőtt valószínűleg az ivókútnál állhatott a tatárok által elpusztított fatemplom.

Az évszázadok folyamán kevés említésre méltó esemény történik. A korai források különböző birtok- és egyéb perek kapcsán emlegetik. A lakosok közül Lehoczky birtokosokként sorolja a következő családokat: Bakos, Balla, Béres, Beregszászi, Buda, Csatári, Csorba, Dávid, Dudás, Gazda, Hadar, Kovács, Homoki, Lévi, Lencsés, Mester, Szücs, Szabó, Szatmári, Nagy, Orosz, Őri, Telegdi, Tamási, Turóczy, Tiba, Tarnóczy.

Az idők folyamán a falu elnevezése többször változott – 1946-ban például Zasztavnoje –, míg végül 1992-ben visszakapta régi történelmi nevét.

Jelenleg 1810 fő lakja. Ebből 1680 magyar, 80 ukrán (ruszin), 47 roma, 1 orosz, 1 mordvin és 1 kazah nemzetiségű. A lakosság többsége vallását tekintve református, elenyésző számban vannak más vallások képviselői: római katolikus, baptista, pravoszláv, Jehova Tanúi.

A falu területén található egy óvoda, általános iskola, művelődési ház, postahivatal, orvosi rendelő, gyógyszertár, több magántulajdonban lévő kávézó és élelmiszerüzlet. Van vasútállomása és buszmegállója.

Zápszonyban az első iskola 1801-ben épült. A csehszlovák idők alatt állami magyar tannyelvű népiskola működött a községben négy osztállyal. 1938-ban újra magyar fennhatóság alá kerültünk., az iskola akkor nyolcosztályos lett. A negyedik osztály befejeztével a jó tanulók mehetek gimnáziumba vagy polgári iskolába a legközelebbi városba, Beregszászba. Ez attól függött, hogy állt a szülő anyagilag.

Az iskola épülete két osztályteremből és egy tanítói lakásból állt. Később még egy tanteremmel és egy szertárral bővült. Nagyjából az 50-es évektől bevezették a német, a francia, majd az ukrán nyelvet. A környező falvakból (Rafajnaújfaluból, Kaszonyból) is ide jártak a gyerekek. Nemsokára megnyílt az iskola könyvtára 1200 könyvvel.

1961-ben megnyílt az esti hét osztályos iskola a dolgozó fiatalok, idősebbek számára, majd ez átment esti középiskolába. Itt azok a tanárok tanítottak, akik nappali tagozaton is.

A kolhoz mezején, farmján és a különböző ágazatokban a tanulók gyakorlati munkákat végeztek. A bekeresett pénzből kirándulásokat szerveztek számukra Odesszába, Kijevbe, a Baltikum városaiba.

Sokan tanultak tovább Munkácson, Huszton, valamint a kaszonyi középiskolában.

1960-tól megindultak az orosz tannyelvű osztályok, a tanári kar is egyre bővült.

A sokoldalú fejlődés érdekében a tanulás mellett érdeklődés szerint több körön – báb, sport, tánc, honismeret – kezdte meg működését.

Jelenleg az iskola egy viszonylag új épületbe került, amely eredetileg óvodának épült. Pályázati úton nyert pénzből lett felújítva és átalakítva 2001-ben.

1989 őszén emléktáblát, majd 1991-ben a falu központjában emlékművet állítottak a II. világháború és a sztálinizmus áldozatainak.

Korábban „milliomos” községként emlegették. A vidék egyik élvonalbeli gazdasága volt. Kapcsolatban állt több magyarországi és szlovákiai üzemmel és vállalattal. Alapvető mezőgazdasági termékek előállításával, állattenyésztéssel foglalkoztak. A gazdaság kiegészítő üzemei is jó kereseti lehetőséget nyújtottak az itt élőknek. Malom, téglagyár, konzervgyár, műanyag-feldolgozó üzem, gyümölcsléüzem és ládagyár működött területén. A rendszerváltással mindez megszűnt. A privatizáció során ugyan próbálunk életet lehelni a halott gazdaságba, de nagyon nehéz a talpraállás. Alakult néhány mezőgazdasági Kft, de ezek nagyon kevés embernek biztosítanak munkalehetőséget. Munkahelye gyakorlatilag csak a közalkalmazottaknak, a vasúti dolgozóknak van, és az újonnan megnyílt külföldi illetőségű varrodák dolgozóinak.

A biztos munkahelyeket többségében felváltotta a külföldi munkavállalás (Magyarország, Szlovákia). Ez részben megkönnyíti, részben pedig megnehezíti a családok életét. A családfenntartók messze otthonuktól keresik meg a mindennapi kenyérre valót, e lehetőség híján viszont a falu lakosságának döntő többsége a létminimum alatt élne. Mindez érezteti hatását a családokban és különösen a gyerekeken csapódik le, akik gyakorlatilag „apa nélkül” nőnek fel.

A Zápszonyi Községi Tanács, valamint községünk lakossága szeretne baráti kapcsolatot létrehozni, fenntartani és ápolni Budapest XVI. kerületének önkormányzatával és polgáraival.

Elképzeléseink szerint a jó baráti viszonyt az oktatás, a kultúra, a sport, az egészségügy, a vallás, továbbá befektetések, falusi turizmus terén kívánjuk elmélyíteni.

Falunkban élénk kulturális élet folyik. Szeretnénk, ha a közeljövőben sort keríthetnénk népi hagyományápoló csoportjaink kölcsönös vendégszereplésére, falunapok együttes megünneplésére.

Egymás jobb megismerése céljából kiváló lehetőség lenne gyerekek, családok kölcsönös vendéglátása is. Kárpátalja nem csekély mennyiségű nevezetességgel bír, amit érdemes megtekinteni. Erre jó alkalom volna a találkozás.

Gondoltunk a futball kedvelőire is; esetleges kölcsönös vendégjátékra a két önkormányzat csapatainak részéről.

Falunkban két egyház – református és baptista – képviselteti magát jelentős mértékben. (Egyéb vallások képviselői elenyésző számban vannak.). A vallási rendezvények is közelebb hozzák az embereket egymáshoz. Ezek látogatása is hasznos lenne mindkét fél részéről.

S végül, de nem utolsósorban, magyarországi könnyűipari vállalkozások kezdeményezését is szívesen vennénk, hiszen nagyon nehéz a megélhetés falun.

A lehetőségek tárháza ennél persze jóval bővebb, de ha ezen a vonalon elindulunk, máris hasznos lépéseket teszünk a jó baráti kapcsolat kiépítése útján.

Tisztelettel: Bacskai László

Polgármester

Tel/fax: 00380314152273

Mobil: +380937004828

MEGÁLLAPODÁS

mely létrejött **Zápszony** Ukrajna Beregszászi járás (Polgármesteri Hivatal székhelye: 90224 Sport út 4., képviseli: Bacskai László polgármester) település és

Budapest Főváros XVI. kerülete (Polgármesteri Hivatal székhelye: 1163 Budapest, Havashalom u. 43.; képviseli: Kovács Péter polgármester) között az alulírott napon az alábbi feltételekkel.

- 1.) Felek megállapodnak abban, hogy testvér-települési kapcsolatot létesítenek Budapest Főváros XVI. kerülete (Magyarország) és Zápszony település (Ukrajna) között.
- 2.) Felek megegyeznek abban, hogy társadalmi, gazdasági, kulturális, oktatási területen, valamint a sport, turisztika és környezetvédelem területén együttműködést alakítanak ki.
- 3.) Felek elősegítik a testvér-települési családok közötti kapcsolatok kialakítását is.
- 4.) Felek a kölcsönösen előnyös gazdasági kapcsolatok kialakítására törekednek és a kitűzött céloknak megfelelően, kedvező feltételeket biztosítanak a hatókörükbe tartozó és törvényesen működő természetes és jogi személyeknek gazdasági és kereskedelmi jellegű tevékenységük lebonyolításában.
- 5.) Felek külön kidolgozott programok keretében elősegítik és fejlesztik az oktatási és kulturális cserekapcsolatokat, egyesületek, együttesek, intézmények, civil szervezetek és kulturális szervezetek közötti kapcsolatfelvételt. Segíteni kívánják az oktatási intézmények közötti együttműködést, támogatva ezzel a tanulók cseréjét. A felek elősegítik a települések kulturális hagyatékainak megismerését és fejlesztését.
- 6.) Felek lehetővé teszik közös sportrendezvények szervezését, előmozdítják a sportolók, sportegyesületek közötti cserekapcsolatok kialakítását.
- 7.) Felek a települések turisztikai lehetőségeit kihasználva támogatják a testvértelepülések lakosainak közös kirándulásait.
- 8.) Felek segítik a tapasztalatcserek szervezését a helyi közigazgatás terén. kölcsönösen tájékoztatják egymást és a lakosságot településeik társadalmi, kulturális és szellemi életéről.
- 9.) Felek a hazai és Európai Unió pályázati lehetőségekről kölcsönösen tájékoztatják egymást és a lehetőségekhez mérten közös támogatási programokban vesznek részt.
- 10.) Felek az együttműködés éves feladatait, a közös rendezvényeket éves rendezvénytervben rögzítik.
- 11.) Ezen megállapodás határozatlan ideig érvényes.

Budapest, 2011.....

.....
Bacskai László polgármester
Zápszony község

.....
Kovács Péter polgármester
Budapest Főváros XVI. kerülete